

کورژین، فیلیس، ۱۹۲۳ - م
انقلاب فرانسه / فیلیس کورژین؛ ترجمه مهدی حقیقت‌خواه - تهران: ققنوس،
۱۳۸۴.

ISBN 964-311-579-8 ۱۶۰ ص. - (مجموعه تاریخ جهان)

The French Revolution, c1995. عنوان اصلی:

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیها.
کتابنامه: ص. [۱۵۴] - ۱۵۶.

نماید.

۱. فرانسه - تاریخ - انقلاب، ۱۷۸۹-۱۷۹۹ م. الف. حقیقت‌خواه، مهدی،

۱۳۲۶ - ، مترجم، ب. عنوان.

۹۴۳/۰۴ DC۱۴۸/۵۹

۱۳۸۴

۴۳-۴۱۴۶۷

کتابخانه ملی ایران

انقلاب فرانسه

فيلس كورزين

ترجمه مهدي حقيقت خواه

این کتاب ترجمه‌ای است از:

The French Revolution

Phyllis Corzine

Lucent Books, 1995

انتشارات ققنوس

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهدای زاندارمیری

شماره ۲۱۵، تلفن ۶۴۰۸۶۴۰

فیلیس کورزین

انقلاب فرانسه

ترجمه مهدی حقیقت‌خواه

چاپ اول

۳۰۰۰ نسخه

۱۳۸۴

چاپ شمشاد

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۸ - ۵۷۹ - ۳۱۱ - ۹۶۴

ISBN: 964 - 311 - 579 - 8

Printed in Iran

فهرست

۶	رویدادهای مهم در تاریخ انقلاب فرانسه
۹	پیشگفتار: بهترین دوران، بدترین دوران
۱۳	۱. ریشه‌های انقلاب
۳۱	۲. طوفانی در راه
۳۹	۳. آغاز انقلاب
۵۳	۴. باستیل و تابستان خشونت‌آمیز
۷۳	۵. ایجاد ملتی جدید
۸۹	۶. جنگ پُر دامنه و انقلاب تازه
۱۰۱	۷. پایان سلطنت، آغاز دوره وحشت
۱۱۷	۸. حکومت وحشت
۱۳۵	۹. سال‌های پایانی
۱۴۷	پسگفتار: میراث انقلاب
۱۴۹	یادداشت‌ها
۱۵۳	برای مطالعه بیشتر
۱۵۴	آثار مرجع
۱۵۷	نمایه

رویدادهای مهم در تاریخ انقلاب فرانسه

۱۷۹۳

۱۷۹۲

۱۷۹۱

۱۷۹۰

۱۷۸۹

۱۷۸۸

۲۷ اوت: اعلامیه پیلنیتز
۱۴ سپتامبر: شاه قانون اساسی جدید را می‌پذیرد.
۱ اکتبر: مجلس قانونگذاری برای نخستین بار تشکیل جلسه می‌دهد.
پاییز و زمستان: ژیروندیان به قدرت می‌رسند.

۱۷۹۲

۲۰ آوریل: فرانسه به اتریش اعلان جنگ می‌دهد.
بهار: ارتش با شکست‌های فاجعه‌باری مواجه می‌شود؛ وضعیت اقتصادی بدتر می‌شود؛ سان‌کولوت‌ها ناراضی‌تر می‌شوند.

۲۰ ژوئن: انبوه مردم به [کاخ] توپلری حمله‌ور می‌شوند.
۱۱ ژوئیه: مجلس اعلام می‌کند «میهن در خطر است»
۲۵ - ۳۰ ژوئیه: فیدره‌ها [گارد ملی] به پاریس می‌رسند.

۳ اوت: بخش‌های پاریس خواستار برکناری شاه می‌شوند.
۹ اوت: «کمیته قیام پاریس» تشکیل می‌شود.

۱۰ اوت: توپلری مورد حمله قرار می‌گیرد؛ شاه سرنگون می‌شود.

۲ سپتامبر: وردن به دست پروسی‌ها می‌افتد.
۲ - ۶ سپتامبر: کشتار سپتامبر

۶ اکتبر: خانواده سلطنتی به پاریس آورده می‌شوند.
۲ نوامبر: اموال کلیسا مصادره می‌شود.

۱۷۹۰

در تمام سال مجلس ملی روی پیش‌نویس قانون اساسی کار می‌کند.

۱۳ فوریه: جلوی فعالیت فسرقه‌های مذهبی راهبان، کشیشان، و راهبه‌ها گرفته می‌شود.

۱۲ ژوئیه: «تنظیمات مدنی روحانیت» تصویب می‌شود.
۱۴ ژوئیه: نخستین جشن فدراسیون

۲۷ نوامبر: صدور فرمانی که از روحانیون می‌خواهد سوگند وفاداری به «تنظیمات مدنی روحانیت» یاد کنند.
پاییز و زمستان: ناآرامی فزاینده ناشی از «تنظیمات مدنی روحانیت».

۱۷۹۱

خروج مهاجران از فرانسه ادامه می‌یابد؛ دشمنی اروپا نسبت به انقلاب افزایش پیدا می‌کند.

۲۰ ژوئن: فرار خانواده سلطنتی به وارن

۱۷ ژوئیه: قتل عام در شان دومارس (میدان مشق)

۱۷۸۸

مه: شاه پارلمان‌ها را تعطیل می‌کند.

مه - سپتامبر: شورش اشراف تائبستان: برداشت محصول ناچیز؛ افزایش شدید بهای نان؛ رشد بی‌کاری

سپتامبر: شاه مجلس عمومی طبقاتی را فرا می‌خواند.

دسامبر: شاه موافقت می‌کند که طبقه سوم دو برابر دو طبقه دیگر نماینده داشته باشد.

۱۷۸۹

۵ مه: مجلس عمومی طبقاتی تشکیل جلسه می‌دهد.

۱۷ ژوئن: طبقه سوم مجلس خود را «مجلس ملی» اعلام می‌کند.

۲۰ ژوئن: سوگند تالار تنیس
۱۱ ژوئیه: شاه لوئی نیکر را برکنار می‌کند.

۱۲ - ۱۴ ژوئیه: شورش در پاریس

۱۴ ژوئیه: تسخیر باستیل
ژوئیه - اوت: «ترس بزرگ»

۴ اوت: مجلس ملی حقوق فئودالی را لغو می‌کند.

۲۶ اوت: اعلامیه حقوق بشر و شهروند

۵ اکتبر: راهپیمایی زنان کارگر به سوی ورسای

دسامبر: برخی از ژیروندیان به کنوانسیون باز می‌گردند.

۱۷۹۵

آوریل - مه: شورش‌های سان‌کولوت‌ها در پاریس

مه - ژوئن: «ترور سفید»

۲۲ اوت: قانون اساسی سال سوم به تصویب می‌رسد.

۱۶ اکتبر: آخرین شورش سان‌کولوت‌ها با «رگبار شراپنل» متوقف می‌شود.

۲۶ اکتبر: «هیئت مدیره» قدرت را به دست می‌گیرد.

۱۷۹۶

بهار: ناپلئون لشکرکشی به ایتالیا را آغاز می‌کند که تا سال ۱۷۹۷ ادامه می‌یابد.

۱۷۹۷

۲۷ مه: نابوف و توطئه‌گران اعدام می‌شوند.

۱۷۹۸

۱۸ مه: ناپلئون از راه دریا به مقصد مصر حرکت می‌کند.

۱۷۹۹

۹ - ۱۰ نوامبر: ناپلئون دیرکتوار («هیئت مدیره») را سرنگون می‌سازد و کنسولا را برقرار می‌کند و خود کنسول اول می‌شود.

۱۳ ژوئیه: مارا به قتل می‌رسد.
۲۷ ژوئیه: روبسپیر به کمیته امنیت عمومی می‌پیوندد.

۲۳ اوت: بسیج عمومی (Levee en masse) اعلام می‌شود.

۵ سپتامبر: هواداران ایسر به پا می‌خیزند؛ [حکومت] وحشت اعلام می‌شود.

۱۷ سپتامبر: قانون مظنونان
۲۹ سپتامبر: حداکثر قیمت‌ها تعیین می‌شود.

۱۶ اکتبر: ماری آنتوانت اعدام می‌شود.

۳۱ اکتبر: رهبران ژیروندیان اعدام می‌شوند.

۸ نوامبر: مادام رولان اعدام می‌شود.

۱۷۹۴

۲۴ مارس: اعدام هواداران ایپر
۵ آوریل: اعدام دانتون و پیروانش
۸ ژوئن: جشن هستی متعال

۱۰ ژوئن: قانون ۲۲ پریال (Prairial) = ماه نهم سال جمهوری اختیارات «حکومت وحشت» را به بازداشت «مظنونان» گسترش می‌دهد.

۲۸ ژوئیه: اعدام روبسپیر و پیروانش؛
لغو قانون ۲۲ پریال

۳۱ ژوئیه - ۱۰ اوت: تجدید سازمان کمیته امنیت عمومی و دادگاه انقلاب

پاییز: «جوانان طلایی» به چپ‌گرایان حمله می‌برند؛ کلوب ژاکوبین‌ها بسته می‌شود.

۲۱ سپتامبر: نخستین اجلاس کنوانسیون [مجمع] ملی؛ سلطنت ملغی می‌شود؛ کنوانسیون ۲۲ سپتامبر را نخستین روز سال اول جمهوری اعلام می‌کند.

پاییز: تنش فزاینده بین ژیروندیان و ژاکوبین‌های تندرو؛ ارتش فرانسه به پیروزی‌هایی دست می‌یابد.

دسامبر: شاه لوئی شانزدهم به محاکمه کشیده می‌شود.

۱۷۹۳

۲۱ ژانویه: شاه لوئی شانزدهم اعدام می‌شود.

۱ فوریه: اعلان جنگ به انگلستان و هلند

۷ مارس: اعلان جنگ به اسپانیا.

۹ مارس: کنوانسیون استخدام سیزد هزار نفر را در ارتش تصویب می‌کند.
۱۱ مارس: شورش در وانده آغاز می‌شود.

۲۱ مارس: کمیته‌های مراقبت تأسیس می‌شوند.

۲۶ مارس: کمیته امنیت عمومی تأسیس می‌شود.

۴ آوریل: ژنرال دو موریه به اتریشی‌ها پناهنده می‌شود.

۲۸ مه: سان‌کولوت‌ها در پاریس کمیته قیام برپا می‌دارند.

۲۹ مه - ۲ ژوئن: ژیروندیان سرنگون می‌شوند.

۲۴ ژوئن: قانون اساسی سال ۱۷۹۳ به تمام مردان حق رأی می‌دهد.

بهترین دوران، بدترین دوران

انقلاب فرانسه، مانند بسیاری از انقلاب‌ها، در موسم امیدها و آرزوهای بزرگ آغاز شد. به نظر می‌رسید که سرانجام آرمان‌های عصر روشنگری تحقق خواهد یافت: جامعه‌ای آرمانی مبتنی بر خرد و عدالت واقعاً امکان‌پذیر به نظر می‌آمد. اندیشمندان روشن‌بین در سرتاسر اروپا، و همچنین در آمریکا، با امیدواری نظاره‌گر بودند. امید داشتند که انقلاب به بی‌عدالتی اجتماعی، نادانی، و خرافه‌پرستی پایان دهد و انسان‌ها در پرتو آزادی، برابری، و برادری زندگی کنند.

اما انقلاب به مبارزه‌ای سهمگین و بی‌امان میان جناح‌ها تنزل یافت، که در آن هر جناح قصد داشت برداشت خود را از جامعه آرمانی به مردم فرانسه تحمیل کند. برخی از رهبران

انقلاب فرانسه چیزی بیش از خونریزی برای فرانسه به ارمغان آورد، اما اکثر مردم نخست به هزاران نفری فکر می‌کنند که، نظیر این مردان، آن‌ها را با گاری بردند و با گیوتین اعدام کردند.

انقلاب صادقانه دلمشغول ایجاد جامعه‌ای آزاد و عادلانه بودند؛ دیگران افراد سنگدل و جاه‌طلبی بودند که می‌خواستند به قدرت و شوکت دست پیدا کنند. با سپری شدن انقلاب، حمام خون دهشتناک سپتامبر ۱۷۹۲، که در آن نزدیک به ۱۵۰۰ مرد، زن، و کودک وحشیانه به قتل رسیدند، امیدها به عصری جدید را زایل ساخت. تنها چند ماه پس از آن، تمام اروپا با وحشت و نفرت شاهد آغاز «حکومت وحشت» بود، دوره‌ای که در آن ترس و گیوتین بر این سرزمین فرمان می‌راند.

نگاره نمادین آزادی. آزادی و برابری آن چیزهایی بودند که انقلابیون فرانسه آرزوی دستیابی به آن‌ها را داشتند و آن‌ها در این فرایند جنبشی جهانی پدید آوردند.

با این حال، وحشت و

خونریزی به هیچ‌وجه میراث ماندگار این انقلاب نبود. از درون این آشوب و ناامنی برخی تغییرات اساسی در جامعه فرانسه پدید آمد: پادشاهی خودکامه سقوط کرد، رژیم کهنه، نظم اجتماعی و اقتصادی مبتنی بر حقوق فئودالی، از میان رفت؛ امتیازات اشرافیت ملغی گردید؛ دهقانان از قیدهای فئودالی به اربابان زمیندار و نیز به کلیسا آزاد شدند. و بالاخره، انقلاب نشانه‌گذار از فئودالیسم به سرمایه‌داری بود و راه را برای ساختن دولت مدرن هموار ساخت.

اما، از نظر اکثر انقلابیون آزادیخواه فرانسه برابری مهم‌ترین و ماناثرین اصل بود، هر چند این آرزو در پایان انقلاب کاملاً تحقق نیافت. با وجود این، آن‌ها دریافتند که آزادی بدون برابری تنها به نفع اندک کسان صاحب امتیاز تمام خواهد شد. چنان که یکی از اعضای کنوانسیون (مجمع) ملی در سال ۱۷۹۳ اعلام داشت، «زمانی که یک طبقه از انسان‌ها می‌تواند طبقه دیگری را گرسنگی دهد بدون آن‌که مجازات شود، آزادی صرفاً پدیده‌ای

ظاهری و تو خالی است.^۱ انقلابیون فرانسه، با پایبندی اکید به آرمان‌های آزادی و برابری برای همه مردم، جهانشمولی این آرمان‌ها را اعلام می‌داشتند، بدین معنا که نه فقط مردم فرانسه، بلکه تمام انسان‌ها دارای حقوقی اساسی هستند که باید از طرف حکومت‌هایشان به رسمیت شناخته شود.

پافشاری انقلابیون بر برابری و جهانشمولی خواست‌هایشان اشرافیت و بسیاری از شهروندان طبقه متوسط فرانسه و همین‌طور مردم دیگر کشورهای اروپایی را می‌ترساند، اما افراد همفکر را در سرتاسر جهان متحد و انقلاب فرانسه را به رخدادی محوری در تاریخ مدرن مبدل می‌ساخت:

این انقلاب رخدادی جهانی و نه صرفاً ماجرابی گذرا، هر چند مهم، در تاریخ فرانسه بود. تا پیش از ۱۷۸۹ دولتمردان قدرت‌های بزرگ گاهگاهی مجبور می‌شدند با شورش‌های دهقانی یا فوران آشوب‌های شهری مواجه شوند اما نه با جنبش‌های انقلابی در صحنه مدرن. اما از آن به بعد تهدید همیشه در خیالشان و گاهی در پشت پنجره آن‌ها حاضر بود. انقلابیون فرانسه خواستار نه حقوق از دست رفته‌شان، بلکه اصول جهانشمولی بودند که عقیده داشتند برای همه انسان‌ها مشترک است.... انقلاب فرانسه، به مثابه افسانه، نماد و اسطوره، دلمشغولی هر کسی بود.^۲

خیزش‌های چشمگیر انقلاب نه تنها جامعه فرانسه بلکه سرتاسر جهان غرب را تحت تأثیر قرار داد. هر چند دویست سال از زمان آن رشته حوادث شگفت‌انگیزی که به انقلاب فرانسه معروف است گذشته، آزادی و برابری همچنان آرمان‌های جوامع دموکراتیک در سرتاسر جهان است.